

Primer pla d'acció coordinada:
Implementació de Programes Socioafectius a l'Ensenyament

INFORME FINAL

1. **Nom del programa:** UNA RÀDIO ESCOLAR : RADIO ZAPPING.
2. **Responsable:** MARIANO ROYO ARPON
3. **Col·laboradors:** ALBERT SOLÀ I PUIGJANER I DANIEL ROYO GUTIÉRREZ
4. **Entitats participants:** IES BARCELONA CONGRÉS
AMPA de l'IES Barcelona Congrès.

5. **Missió a dur a terme:**

A/ Adquirir i muntar tota la infraestructura tècnica necessària per fer funcionar els estudis de gravació d'una ràdio escolar.

B/ gravar i emetre programes de ràdio segons el projecte presentat, a través de l'emissora del Casal de joventut del barri.

Ambdues coses inclosa a l'activitat curricular d'una UAC (Unitat d'Adaptació Curricular) de 4art d'ESO de l'IES.

6. **Temporalització:**

Primer període de Setembre de 2001 a Gener de 2002,
Segon període de Gener a Juny de 2002.

7. **Període valorat:**

Tots dos. Encara que la seqüenciació no ha estat exacta (el primer període de muntatge es va allargassar fins el dia de Sant Jordi, en què es va inaugurar oficialment l'emissió de programes), s'ha donat suficient amplitud als dos períodes com per permetre una valoració.

8. Objectius

Fer servir les accions descrites al nº 5

- a/ per impartir coneixements tècnics de so, informàtica i electrotècnia,
- b/ com a activitat per la pràctica d'algunes matèries habituals en el currículum de 4art d'ESO com ara llengua parlada i escrita, música, etc, i, sobretot,
- c/ per la pràctica modeladora d'habilitats socials i valors, de les que aquests alumnes estan molt mancats.

Aquests objectius s'han d'entendre inclosos en els següents objectius generals:

- Cultivar les intel·ligències no acadèmiques en aquest tipus d'alumne.
- Evitar la marginació habitual a les Unitats d' Adaptació Curricular.
- Donar sortida a la creativitat dels alumnes.
- Promoure la interpersonalitat tant a la feina diària com a l'avaluació.
- Treballar molt estretament construint el coneixement a partir de les "zones de desenvolupament proper".
- Treballar la veu i la dicció.
- Practicar la correcció estàndard al parlar per un públic extens i heterogeni,
- Tenir sempre al cap l'increment de coneixements de l'alumne, però també la seva promoció acadèmica en forma de superació de l'ESO.
- Saber aprofitar qualsevol incidència per educar les emocions, especialment l'autoestima. Fer viure l'emoció de la comunicació oral.
- Treballar la tria de valors, i de prioritats.
- Aprendre a autoorganitzar-se de forma eficient.
- Aprendre l'automotivació i la responsabilitat, així com la necessitat de interconnexió entre l'equip.
- Aprofitar les pràctiques com a eina per fomentar l'orientació laboral.

Cal també recordar altres objectius col·laterals, com ara:

- Introduir en l'IES una activitat docent que superi l'habitual marc curricular burocratitzat, en el sentit que engloba diverses matèries.
- Comunicar classes i nivells diversos a l'hora de la programació radiada.
- Cohesionar la comunitat educativa fent participar pares i professors i alumnes a la programació.
- Donar sortida a moltes activitats curriculars que si no resten amagades a l'interior de les classes.
- Incrementar la imatge del centre de cara a l'entorn i l'autoimatge institucional de cara a l'interior.

9. Descripció de les activitats realitzades

S'han realitzat 38 sessions dobles (grup classe i grup de treball) de treball amb alumnes de dues hores, repartint les activitats tecnològiques, curriculars i d'educació en valors i habilitats socials que es detallen a continuació. Els tres responsables han dedicat al voltant de 12 hores cada un a feines de coordinació, programació i avaluació, a banda d'altres hores difícils de comptar dedicades a la compra de l'equip, a reparacions d'alguns materials deficientment preparats pels alumnes, a la festa d'inauguració de l'emissora, a contactes i coordinació amb la direcció de centre, a tutoria personal amb alguns alumnes i a contactes amb pares, etc.

Activitats tecnològiques:

- Visita a les instal·lacions de la ràdio juvenil de Can Basté.
- Instal·lació dels aparells al lloc triat per l'estudi.
- Estudi gràfic dels circuits i del seu funcionament.
- Cablejat. Pràctica de diversos tipus de soldadures d'estany a les connexions.
- Connexió amb els altres aparells de la sala d'actes, perquè pugin funcionar conjuntament i per separat.
- Instal·lació del programa de so a l'ordinador i provatures corresponents.
- Sessions d'aprenentatge del programa i pràctiques.
- Ambientació i certa insonorització de la cabina.
- Provatures de so i de gravació: aprenentatge del funcionament pràctic dels aparells.
- Provatures de locució i de cant: autoaudició i millora.
- Creació, edició i gravació de les flaques habituals de radiofonia.
- Edició, gravació i emissió de diversos programes ideats i treballats pels alumnes, coordinats amb les assignatures de llengua.

Activitats curriculars:

- *Llengües: català i castellà.*
- Producció de missatges orals i escrits de tipologia diversa, sobretot per la seva emissió radiada.
- Identificació del continguts dels missatges orals i escrits. Discussió col·lectiva per detectar la seva adequació radiofònica.
- Lectura expressiva.
- Resum de textos orals o escrits.
- Reflexions sobre la llengua i la comunicació.

- Identificació dels tipus de missatges i de registres. Adequació del text a les finalitats i tipus d'oient a qui va adreçada.
- Classificació de textos segons finalitats.
- Conscienciació respecte a la llengua com a instrument de la pròpia maduració, de la pròpia expressió, de la pròpia identitat cultural.
- Pràctiques de respecte per la pluralitat cultural: comprensió i respecte als diversos nivells i registres del llenguatge.
- Pràctiques per la valoració de l'estàndard lingüístic i de la correcció oral.
- Pràctiques de depuració de la llengua oral respecte a expressions malsonants, o irrespectuoses respecte als oients.
- Anàlisi de textos orals i escrits de reconeguda vàlua com a models a imitar.
- Pluja d'idees per la producció de textos i la invenció de programes a radiar.
- Petites investigacions sobre personatges, músics, temes, per confegir programes.
- Producció d'esborranys i conversió a textos definitius.
- Redacció en petit grup per superar la pobresa de vocabulari, les dificultats de coherència i cohesió textual.
- Lectura col·lectiva de guions elaborats: aportació d'idees noves.
- Correcció ortogràfica dels guions.
- Impressió gràfica adequada per facilitar la lectura. Assaigs.
- Seqüenciació de programes sencers: coherència, continuïtat, equilibri entre les parts, pas d'unes parts a les altres
etc...
- Redacció de diàlegs, falques radiofòniques, sintonies, anuncis, publicitat, etc...
- Pràctiques de l'entonació i puntuació oral.
- Tria i enregistrament de músiques de fons i de farciment.
- Enregistraments de prova i definitiu de músiques i textos.
- Emissió de programes.
- Audició en grup i avaluació.
- Edició d'un CD amb alguns programes com a records de l'activitat. (CD que us adjuntem a aquesta valoració)

Activitats relacionades amb l'educació en valors i habilitats socials

- Treball en equip continuat: coordinació a les activitats de muntatge, exigència, tolerància.
- Distribució de funcions segons capacitat i gust. Els mateixos alumnes s'han distribuït la feina en dos grups: els locutors-periodistes i els tècnics. Ha augmentat la responsabilitat al sentir-se capacitats per una feina. Amb la distribució de funcions també

s'ha incrementat la capacitat de resoldre alguns conflictes de competència, que es barreja amb freqüència amb l'eficiència, i també amb el lideratge o posició en el grup.

- Automotivació: Per fer els programes, entrevistes, gravacions, etc han hagut de superar la seva autoimatge negativa: "som capaços".
- Aplaçament de la compensació: aprenentatge important en el que la longitud del procés (des del projecte fins a l'emissió) ajuda. La constància és una altra pràctica important.
- Aprenentatge de l'empatia: cal pensar constantment en els demés i intentar saber què senten amb el que els diem.
- Autoconeixement: consciència de les pròpies limitacions en la pràctica, "no per que m'ho digui un professor".
- Autoconeixement dels propis valors, tant de "les meves competències" com dels "valors que desitjo defensar i comunicar als oients".
- Pràctica de la comunicació eficient: una de les habilitats socials de més pes en l'autoimatge personal dels alumnes.
- Pràctica de l'optimització del temps i dels recursos : el fet de saber que era "la seva ràdio" els ha donat un sentit de la responsabilitat sobre els recursos i sobre el temps.
- Algunes sessions de reflexió i de conscienciació sobre els seus progressos en matèria de maduració personal. No han estat sessions de modelació, ja que tota l'activitat ja era modeladora.
- Alguna sessió especial sobre com organitzar-se.
- Sessions de pluja d'idees per trobar una falca, per posar nom a l'emissora, per programar una emissió.
- Sessions de treball personal o en grup per escriure un guió, repartir la feina...
- Relació amb la junta directiva i amb l'AMPA per negociar un horari d'emissió, per trobar com donar una notícia...

10. Valoració dels resultats

Està pendent una sessió d'avaluació de completa per part de l'equip, en aquest moment immers en les feines de final de curs. Tenim però una autoavaluació feta en grup i personalment pels alumnes en la que s'ha posat de manifest que han après, han madurat, i s'han divertit.

Només cal rellegir la secció 9 d'aquest informe per adonar-se que hem acomplert les nostres expectatives, a les que cal fer algunes acotacions.

1ª.- Vist tot el curs de conjunt és fàcil equivocar-se pensant que la feina ha pivotat sobre l'aprenentatge tecnològic i ocupacional, pel fet que aquest període havia de durar un trimestre i s'ha allargassat fins ben entrat el mes de febrer.

2ª.- La veritat és que fins aquest moment (febrer) no ha estat possible fer servir gaire la feina de la ràdio com a motivador immediat de la feina curricular, encara que mediatament, ja era un a referència important. A partir del febrer, però, amb la preparació de la festa d'inauguració el dia de Sant Jordi, publicitada, preparada i emesa tècnicament pels alumnes de la UAC, aquesta virtualitat motivadora s'ha incrementat notablement. Molt més amb la producció de programes, que omplia tota la setmana de sessió en sessió. La ràdio, doncs, és una realitat a l'IES Barcelona Congrès.

3ª.- La feina que s'ha vist menys, en el dia a dia, a la que hem dedicat menys sessions específiques, però que s'ha desenvolupat clara però insensiblement ha estat la feina d'educació emocional. S'han confirmat les nostres expectatives quant a aquesta matèria: per alguns alumnes la feina de veritat, el treball per la producció d'alguna cosa real (i no exemplar com a la feina acadèmica), el treball en equip de veritat, l'explicació oral però davant del material de veritat té una potència modeladora digna de fer-se notar. Cal destacar, per sobre de les altres, l'increment de l'autoestima, el descobriment del treball en equip, la maduració quant a la divisió del treball i la recerca del lloc personal cadascú en el grup, i alguns avenços en l'empatia, en el reconeixement del sentiment dels altres, i el respecte a la correcció estàndard (amb alguna excepció), el descobriment de facultats desconegudes per part dels propis alumnes, com ara locutor, cantant, mesclador etc.

4art.-El relativament nivell baix dels resultats (acadèmicament parlant) no té relació directa amb la intensitat en què s'hagin pogut treballar els valors i les actituds; és el mateix que passa amb la feina de la primera part del curs (la del muntatge tècnic): el treball cooperatiu entre els alumnes, sigui quina sigui la feina que fan, és potenciador de les situacions relacionals, les quals comporten la necessitat de parlar-ne i anar establint criteris que els automodelen.

5è.- El fet que el grup de la UAC sigui homogeni i a la vegada compost d'alumnes de baixes capacitats de treball, d'interès, de nivell i cognitives) dificulta el treball col·laboratiu; en el futur pretenem muntar equips heterogenis d'alumnes. Però això depèn de l'IES i de la possibilitat o obligació de fer itineraris com diu la Llei de Qualitat. Potser podríem enfocar aquest tema a partir de la inclusió de la ràdio en un Crèdit Variable obert a alumnes variats.

6è.- També cal reconèixer que, per manca de temps i per la dificultat superior que representa, no s'ha aconseguit suficientment la col·laboració d'altres cursos, ni l'aprofitament de les possibilitats de l'emissora per als altres nivells educatius de l'institut. Una bona programació pel curs que ve pot fer-la possible, si som capaços d'obtenir la

col·laboració de la nova Junta directiva. La seguretat que, almenys un membre de l'equip continuarà a l'institut assegura que la ràdio continuarà pel que fa a la UAC o com a crèdit variable.

7è.- El treball dels i de les alumnes de 4t ha motivat alumnes de primer cicle de l'ESO a dur a terme ells també una emissió en directe a l'hora del pati, per la megafonia interior de l'institut; és un modelatge grans-petits interessant a ser destacat, crec jo

8è.- La col·laboració i coordinació amb el casal de barri (Can Basté) sembla consolidada, encara que l'emissió radiofònica no ha funcionat per qüestions tècniques: l'antena està situada a un centenar de metres de l'IES, Però no arriba a sintonitzar-se bé a causa d'una edificació interposada i de la seva poca potència. Amb AMPA hi ha hagut una bona relació però limitada a aspectes de gestió. Aspirem que l'any vinent hi hagi una implicació en els propis programes de ràdio.

9è.- Rest a fora de tot dubte que, en resum i a banda de les dificultats concretes, la ràdio escolar és una bona eina per la formació en valors i habilitats socials.

Signatura del responsable

Data: Barcelona 10 de Juny de 2002.